

MATJORDPLAN

BREMBU INDUSTRIOMRÅDE 3

HØYLANDET KOMMUNE

Mai 2023

Innhold

Innledning.....	3
Beskrivelse av planområdet	3
Beliggenhet og vurdering av arealet som matjord.....	3
Løsmasser	4
Beskrivelse av matjord i planområdet.....	5
Generelt om jordkvaliteten i planområdet	5
Volum av matjord på planområdet	5
Vurdering av avklaring av mottaksarealer for matjord fra planområdet	6
Metode for flytting av matjord.....	6
Skånsom flytting	6
Mellomlagring	6
Oppsummering og anbefalinger.....	6

Innledning

I forbindelse med utarbeidelse av detaljreguleringsplanen for Brøndbo Industriområde 3, har Høylandet kommune utarbeidet en matjordplan for planområdet.

Jordloven §§ 1 og 9 slår fast at dyrka mark kun skal brukes til jordbruksformål, og dyrkbar mark skal ikke gjøres uegnet til framtidig jordbruksproduksjon. Dersom tungtveiende samfunnsmessige hensyn krever omdisponering av god matjord, er det en målsetting å kunne bevare de verdifulle jordressursene. Ett viktig avbøtende tiltak i denne sammenhengen er flytting av jordbruksjord til nye steder for å forbedre andre matproduserende områder, og opprettholde eller øke matproduksjonen.

I Høylandet kommune er de sentrumsnære områdene som er aktuelle for en sentrumsutvikling nesten bare dyrka mark. Det finnes derfor ikke gode alternativer til reguleringsområdet som ikke berører noen form for dyrka mark. For å bevare matjorda på best mulig vis gjøres det en kartlegging og vurdering av alternativene i denne planen.

Planen er utarbeidet av Høylandet Kommune i samråd med flere grunneiere i nærområdet.

Beskrivelse av planområdet

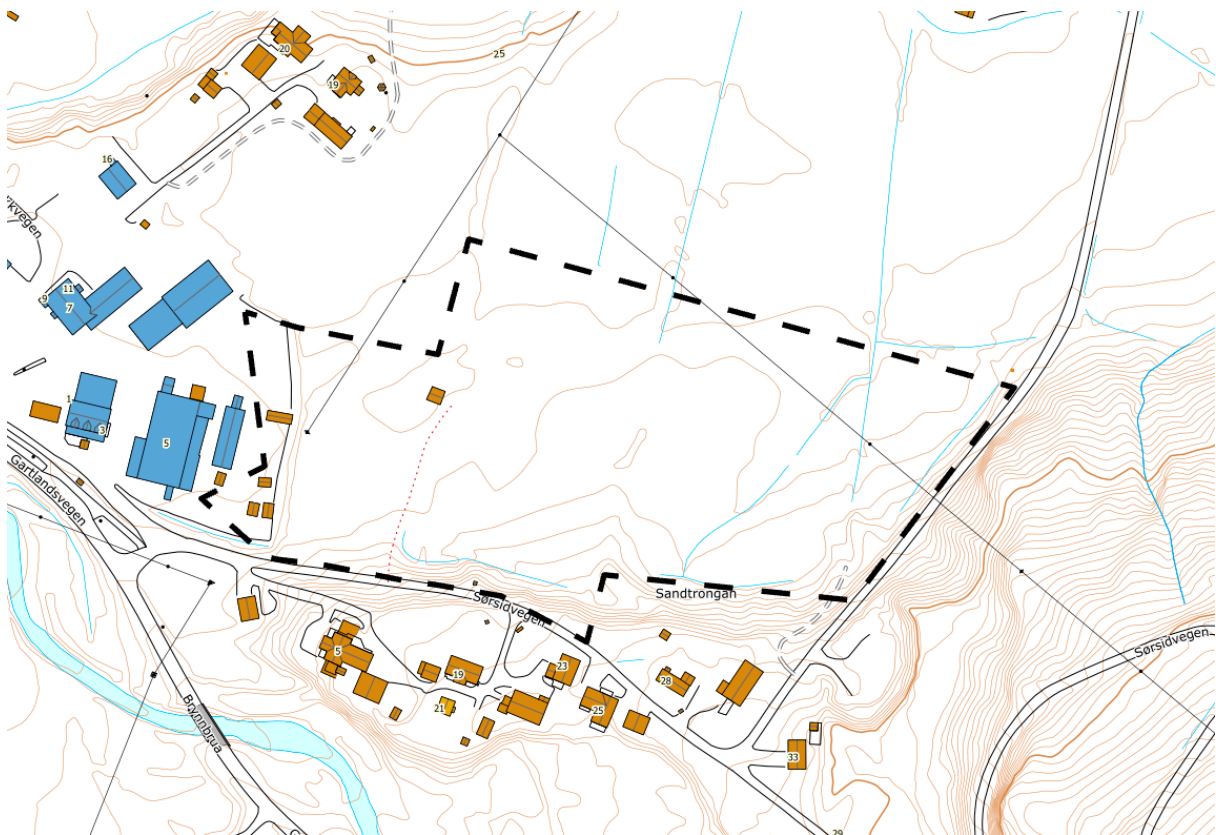
Beliggenhet og vurdering av arealet som matjord

Planområdet ligger lengst øst i Høylandet sentrum og er i dag en del av gnr 87/32, 87/36, 87/33 & 87/2. Planområdet er på 43 dekar fulldyrka mark, hovedsakelig bestående av fulldyrka mark som ble dyrket på 70-tallet. Området grenser mot allerede regulert industriareal og et boligområde i sør.

Berørte eiendommer (gnr/bnr) og omtrentlig arealsammensetning:

Gnr/bnr	87/32	87/36	87/33	87/2
Areal totalt	7,5	35,7	5,8	3229,2
Dyrka mark totalt		28,2	2,7	172,1
Skog	0,1	5,3	3	2517,3
Berørt areal	2,8	15,8	5,8	18,2
Berørt dyrka mark		9,3	2,7	16,2

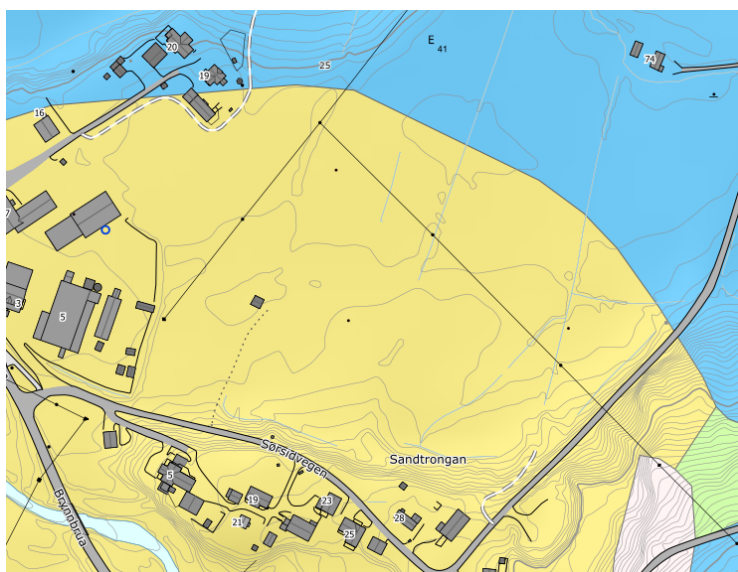
Området er i dag drevet med grasproduksjon. Driveren eier noe av arealet selv, og leier noe av arealet. Arealet har en akseptabel arrondering, men den delen som ønskes regulert består av myrjord og dårlig fall som gir sein opptørking. Arealet er drenert og kanalisert, men dette er mange år siden, og deler av det hydrotekniske systemet fungerer ikke optimalt lenger. Det er en omfattende jobb å sette den i stand, og det er en kostnad som jordbrukeren i dag ikke har råd til å ta. Jorda har i nedbørrike sommere ligget brakk, og i tørre sesonger har man kun fått moderate avlinger herfra.

Kartutsnittet viser planområdet markert med stiplet svart linje.

Løsmasser

Området er dominert av elve- og bekkeavsetning (fluvial avsetning), og er et område hvor det ifølge NGU's kartlegging ofte kan finnes marin leire. Deler av arealet er myrjord.

Elv og bekkeavsetning er løsmassene i området.

Beskrivelse av matjord i planområdet

Generelt om jordkvaliteten i planområdet

I NIBIO's kartdatabase Kilden er jordverdien på arealet vurdert ut fra AR5 og DMK som lettbrukt, og deler er av verdiklasse 3, av stor verdi, og noe er av verdiklasse 2, av middels verdi.

Volum av matjord på planområdet

Prøvegraving viser at gjennomsnittlig tykkelse av matjordlaget er på 0,2-0,3 meter. Det beregnes derfor et totalt volum på 10750 m³. Noe er tydelig podsoljord med silt under matjordlaget, og noe er dyp myr, som vist på bildene nedenfor. Begge prøvegravinger er fra samme skifte, men det til høyre er lengst sør på skiftet, der det også var forventet å være dyp myr. A-sjiktet er verdifullt, men arealene er dyrket på midten av 70-tallet, og derfor er det ikke et tydelig B-sjikt av verdi her.

Tverrsnitt av prøvegraving viser at matjordlaget er ca 30 cm dypt, og at løsmasser består av silt og myr.

Vurdering av avklaring av mottaksarealer for matjord fra planområdet

Det finnes ingen registreringer som begrenser flytting av jord ift fremmede arter eller skadegjørere på dyrkamarka, men i planområdets ytterkanter er det registrert forekomster av lupin, japanpestrot og rynkerose. Det må utøves forsiktighet, spesielt i sørøstre del av planområdet. Dyrkajorda i reguleringsområdet er vassjuk og har delvis vært brakklagt pga vanskelige forhold.

Det er ønskelig at matjord fra regulert område kan brukes på tilgrensende arealer for å heve disse og profilere slik at disse blir mer lettdrevne. Kart over foreslåtte områder er vedlagt, se vedlegg 1. Dette utgjør til sammen ca 23 dekar. Det er flere nydyrkingsprosjekter i nærområdet, ca 2 km nordøst for planområdet. Disse anses som egnet for å ta imot matjord da det er skrin jord og myr som dominerer disse arealene fra før, og et påfyll av god matjord vil øke produktiviteten på disse arealene. I tillegg finnes det mye dyrkbar mark i nærområdet, og to av disse områdene, 2 x 10 dekar er pekt ut som potensielle mottakere av matjord ved nydyrking, totalt ca 20 dekar.

Første trinn av prosjektet gjelder kun 10 dekar, og da antas det at man kan flytte jorda bort til det tilgrensende arealet for å utbedre dette. Når resten av arealet skal opparbeides må man vurdere de andre alternativa.

Metode for flytting av matjord

Værforhold og egnet utstyr er avgjørende for et vellykket resultat når det gjelder jordflytting. Dyrka mark bør være i bruk så lenge som mulig inn i anleggsfasen, og den bør tas i bruk igjen så tidlig som mulig etter at anleggsarbeidene er ferdig.

Skånsom flytting

Flytting av matjord må skje under gunstige værforhold. For å unngå jordpakking er det ideelt med tørre forhold, eventuelt frossen mark. Unngå flytting av matjordlaget etter perioder med mye regn.

Det skal benyttes beltegående gravemaskiner. Jordstrukturen bør ikke skades under transport.

Mellomlagring

Mellomlagring bør unngås så langt det lar seg gjøre. Perioden for mellomlagring bør i hvert fall begrenses så mye som mulig. Det bør vurderes å mellomlagre jorda på duk eller et underlag av 5 cm sand eller grus. Prøvegraving viser at grunnmassene består av silt og myr, noe som ikke tyder på betydelig fare ved mellomlagring. Geoteknisk undersøkelse er mer beskrivende på dette temaet.

Oppsummering og anbefalinger

Høylandet kommune har utarbeidet planen med mål om at all matjord på området skal tas vare på og flyttes til andre områder for matproduksjon. Eiendommen har ikke registreringer som begrenser flytting av massene, bortsett fra uønskede arter i utkanten av området som bør håndteres med forsiktighet. Det tilgrensende området med dyrkamark vil bli forbedret med bruk av matjorda for å heve arealet og profilere overflaten. Det finnes også egnede områder som er nydyrket, og som kan nydyrkes i nærområdet, og det anbefales at jorda fraktes dit. På grunn av grunnforholda på planområdet anbefales ikke mellomlagring, men at massene fraktes direkte dit de skal deponeres og brukes.

Løsningene presentert i planen er fokusert på jordvern og bevaring av verdifulle jordressurser samt at det tas hensyn til verna vassdrag med vegetasjonssone.

Vedlegg 1: Kart med forslag over områder som kan motta matjord.

